

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی
اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل اجرایی

تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال

صندوقهای قرض الحسنه تک شعبه‌ای

بسمه تعالی

«دستور العمل اجرایی تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال صندوق های قرض الحسنه تک شعبه ای»

به استناد بند (الف) ماده (۲۱) «قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ و با عنایت به ماده (۱) «قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی» مصوب ۱۳۸۳/۱۰/۲۲، بند (ب) ماده (۱۴) «قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴، آیین نامه های «قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی» مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۶/۴/۲۰ هیأت محترم وزیران و اصلاحیه های بعدی آن و در چارچوب «آیین نامه اصلاحی ثبت تشکیلات و مؤسسات غیرتجارتی» مصوب ۱۳۳۷/۹/۵، «دستور العمل اجرایی تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال صندوق های قرض الحسنه تک شعبه ای» که از این پس به اختصار «دستور العمل» نامیده می شود، به شرح زیر تدوین می گردد.

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- اصطلاحاتی که در این دستور العمل به کار رفته است، به شرح زیر تعریف می شود:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۲-۱- صندوق: صندوق قرض الحسنه تک شعبه ای که در قالب مؤسسه غیرتجاری موضوع بند (الف) ماده (۲)

«آیین نامه اصلاحی ثبت تشکیلات و مؤسسات غیرتجارتی» به ثبت رسیده و تحت نظارت بانک

مرکزی، در قالب صندوق کوچک، متوسط و بزرگ صرفاً به عملیات قرض الحسنه اشتغال دارند؛

۳-۱- اجازه نامه تأسیس: اجازه نامه کتبی بانک مرکزی برای ثبت صندوق در مرجع ثبتی؛

۴-۱- اجازه نامه فعالیت: اجازه نامه کتبی بانک مرکزی برای شروع یا ادامه فعالیت صندوق.

۵-۱- مازاد غیرقابل تخصیص: مازاد درآمدها بر هزینه های صندوق؛

۶-۱- کسری: مازاد هزینه ها بر درآمدهای صندوق.

فصل دوم - تأسیس

ماده ۲- تأسیس صندوق، صرفاً با اخذ اجازه نامه تأسیس از بانک مرکزی و با رعایت شرایط مقرر در این دستور العمل مجاز می باشد.

ماده ۳- تأسیس صندوق در چارچوب اساسنامه ی مورد تأیید بانک مرکزی که عیناً در مرجع ثبت شرکت ها به ثبت برسد، مجاز خواهد بود. هرگونه تغییر در اساسنامه صندوق باید به تأیید بانک مرکزی رسیده و سپس در مرجع ثبت شرکت ها ثبت شود.

تبصره - بانک مرکزی موظف است «اساسنامه نمونه» صندوق‌ها را ظرف مدت یک ماه پس از تاریخ تصویب این دستورالعمل در چارچوب مفاد این دستورالعمل و سایر قوانین و مقررات مربوط تهیه و ابلاغ نماید.

ماده ۴- حداقل تعداد مؤسسين صندوق پنج شخص حقيقي و يا حقوقی است. اشخاص حقيقي مؤسس بايد از شرايط زیر برخوردار باشند:

۴-۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران؛

۴-۲- نداشتن سابقه محکومیت کیفری مؤثر؛

۴-۳- نداشتن سابقه چک برگشتی رفع سوءاثر نشده و یا بدهی غیرجاری یا سوخت شده در شبکه بانکی کشور؛

۴-۴- برخورداری از صلاحیت فردی به تشخیص مراجع ذیصلاح؛

۴-۵- نداشتن سابقه تصدی سمت به عنوان عضو هیأت امنا، هیأت مدیره و مدیر عامل مؤسسه اعتباری، صندوق قرض الحسنه و سایر مؤسسات پولی غیربانکی که مجوز آنها لغو شده است.

تبصره- اشخاص حقوقی در صورتی که انجام قرض الحسنه و یا امور خیریه و عام المنفعه به عنوان موضوع فعالیت در اساسنامه آنها که به تأیید مرجع ثبت شرکت‌ها رسیده است، قید شده باشد و بر اساس آخرین صورتهای مالی حسابرسی شده خود فاقد زیان انباشته باشند، می‌توانند به عنوان مؤسس صندوق تقاضای خود را ارایه نمایند.

ماده ۵- هیأت امنا صندوق توسط مؤسسين تعیین می‌شوند. تعداد اعضای هیأت امنا حداقل پنج نفر خواهد بود. حق هریک از مؤسسين در انتخاب اعضای هیأت امنا، متناسب با سهم او در تأمین سرمایه صندوق است. پس از انتخاب هیأت امنا، مؤسسين هیچ نقشی در اداره صندوق ندارند. اعضای هیأت امنا باید از شرايط زیر برخوردار باشند:

۵-۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران؛

۵-۲- نداشتن سابقه محکومیت کیفری مؤثر؛

۵-۳- نداشتن سابقه چک برگشتی رفع سوءاثر نشده و یا بدهی غیرجاری یا سوخت شده در شبکه بانکی کشور؛

۵-۴- برخورداری از صلاحیت فردی به تشخیص مراجع ذیصلاح.

۵-۵- نداشتن سابقه تصدی سمت به عنوان عضو هیأت امنا، هیأت مدیره و مدیر عامل مؤسسه اعتباری، صندوق قرض الحسنه و سایر مؤسسات پولی غیربانکی که مجوز آنها لغو شده است.

ماده ۶- اعضای هیأت امنا در همه موارد از رأی مساوی برخوردارند.

۱

ماده ۷- هر یک از اعضای هیأت امناء می‌تواند وظایف خود را رأساً یا از طریق نماینده خود که واجد شرایط مقرر در ماده (۵) بوده و مورد موافقت دوسوم اعضای هیأت امناء رسیده باشد، اعمال نماید. رئیس هیأت امناء موظف است نماینده قانونی عضو هیأت امناء را با ارسال مدارک و مستندات مربوط، به بانک مرکزی معرفی نماید.

ماده ۸- هر یک از اعضای هیأت امناء باید یک نفر را به عنوان جانشین خود که واجد شرایط مقرر در ماده (۵) بوده را معرفی کند تا در صورت فوت، استعفا یا اسقاط شرایط مذکور در ماده (۵)، جایگزین وی گردد. فرد معرفی شده باید مورد تأیید اکثریت اعضای هیأت امناء باشد. هر یک از اعضای هیأت امناء موظفند با ارسال مدارک و مستندات مربوط، فرد اخیرالذکر را به بانک مرکزی معرفی نمایند. همچنین با پیشنهاد هر یک از اعضای هیأت امناء و رأی موافق دوسوم اعضا، ورود افراد جدید با رعایت شرایط مقرر در ماده (۵) به هیأت امناء بلامانع است.

ماده ۹- مسئولیت اداره صندوق برعهده هیأت مدیره‌ای است که توسط هیأت امناء انتخاب می‌شوند. تعداد اعضای هیأت مدیره صندوق پنج نفر یا هفت نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی‌البدل می‌باشد. اعضای هیأت مدیره می‌توانند از میان اعضای هیأت امناء انتخاب شوند؛ اما تحت هیچ شرایطی نباید افرادی که همزمان عضو هیأت امناء و هیأت مدیره هستند، اکثریت اعضای هیأت مدیره را تشکیل دهند.

ماده ۱۰- هیأت مدیره صندوق یک نفر را از میان اعضای هیأت مدیره یا خارج از آن به عنوان مدیرعامل صندوق تعیین می‌نماید. در صورتی که مدیرعامل خارج از اعضای هیأت مدیره انتخاب شده باشد، باید به تأیید هیأت امناء برسد.

ماده ۱۱- انتخاب اعضای هیأت مدیره و مدیرعامل صندوق و تمدید دوره مسئولیت آنها موکول به تأیید بانک مرکزی است. اعضای هیأت مدیره و مدیرعامل صندوق باید از شرایط عمومی و تخصصی به شرح زیر برخوردار باشند:

۱۱-۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران؛

۱۱-۲- نداشتن سابقه محکومیت کیفری مؤثر؛

۱۱-۳- نداشتن سابقه چک برگشتی رفع سوءاثر نشده و یا بدهی غیرجاری یا سوخت شده در شبکه بانکی کشور؛

۱۱-۴- برخورداری از صلاحیت فردی به تشخیص مراجع ذیصلاح؛

۱۱-۵- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی (یا معادل حوزوی آن) یا حداقل پنج سال سابقه کار به عنوان عضو هیأت مدیره یا مدیرعامل صندوق، صرفاً برای مدیرعامل؛

۱۱-۶- دارا بودن گواهینامه‌های مهارت‌های انجام عملیات مربوط به صندوق از مؤسسات مورد تأیید بانک مرکزی؛

۷-۱۱- نداشتن سابقه محکومیت قطعی در هیأت انتظامی بانک‌ها به مجازات‌های انتظامی متضمن لغو مجوز بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی در زمان تصدی سمت به عنوان عضو هیأت مدیره یا مدیر عامل، سلب صلاحیت بیش از یک بار به عنوان عضو هیأت مدیره یا مدیر عامل و جریمه نقدی برای دوره بیش از یک سال برای فرد و یا بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی متبوع و نیز نداشتن سابقه لغو مجوز یا سلب صلاحیت حرفه‌ای بیش از یک بار در زمان تصدی به عنوان مدیرعامل یا عضو هیأت مدیره در موسسات پولی غیربانکی.

تبصره ۱- نحوه تأیید صلاحیت اعضای هیأت امنا، هیأت مدیره و مدیرعامل صندوق قرض الحسنه توسط بانک مرکزی بر اساس شیوه‌نامه‌ای خواهد بود که توسط بانک مرکزی تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۲- در مورد صندوق‌هایی که قبل از تصویب این دستورالعمل فعالیت داشته‌اند، رعایت بند (۵) این ماده صرفاً برای افرادی که پس از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل به عنوان مدیرعامل صندوق معرفی می‌شوند، الزامی است.

ماده ۱۲- حداقل مبلغ سرمایه نقدی مورد نیاز برای تأسیس و فعالیت صندوق به شرح زیر است که باید تماماً قبل از صدور اجازه‌نامه تأسیس، پرداخت شده باشد:

۱۲-۱- صندوق کوچک: سه میلیارد و پانصد میلیون ریال؛

۱۲-۲- صندوق متوسط: ده میلیارد ریال؛

۱۲-۳- صندوق بزرگ: سی میلیارد ریال.

تبصره ۱- صندوق‌های موجود که قبل از تصویب این دستورالعمل به فعالیت اشتغال داشته‌اند، برای اخذ اجازه‌نامه فعالیت از بانک مرکزی در گام اول، حسب مورد باید صندوق کوچک دارای حداقل سرمایه یک میلیارد ریال، صندوق متوسط دارای حداقل سرمایه چهار میلیارد ریال و صندوق بزرگ دارای حداقل سرمایه ده میلیارد ریال باشند.

تبصره ۲- صندوق‌های موجود که قبل از تصویب این دستورالعمل به فعالیت اشتغال داشته‌اند باید حداکثر ظرف مدت یک سال پس از اخذ اجازه‌نامه فعالیت، حسب مورد سرمایه خود را حداقل به مبلغ مقرر در ماده (۱۲) افزایش دهند.

ماده ۱۳- سرمایه اولیه صندوق باید به صورت نقدی توسط مؤسسين تأمین شود. آورده مؤسسين پس از واریز به حساب صندوق، از تملک آن‌ها خارج شده و متعلق به صندوق است. مازاد غیرقابل تخصیص صندوق نیز متعلق به صندوق بوده و می‌تواند پس از طی مراحل قانونی، صرف افزایش سرمایه صندوق شود. کسری سالانه صندوق از محل مازاد غیرقابل تخصیص سال‌های قبل یا از محل سرمایه صندوق تأمین می‌شود.

ماده ۱۴- افزایش سرمایه صندوق به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب هیأت امنا انجام می‌شود. آورده جدید از محل مازاد غیرقابل تخصیص صندوق یا توسط اعضای هیأت امنا یا از محل کمک‌های خیرین تأمین می‌شود.

ماده ۱۵- سرمایه اولیه و نیز افزایش سرمایه صندوق نباید به طور مستقیم و یا غیرمستقیم از محل سپرده‌های تودیع شده نزد صندوق یا تسهیلات دریافتی از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی و سایر مؤسسات پولی غیربانکی تأمین شده باشد و موقوف به احراز منشاء تأمین آن توسط بانک مرکزی می‌باشد.

فصل سوم - اجازه‌نامه تأسیس

ماده ۱۶- مؤسسين برای دریافت اجازه‌نامه تأسیس صندوق، باید با مراجعه به سامانه مربوط نسبت به تکمیل اطلاعات مورد نیاز اقدام و پس از ثبت درخواست الکترونیکی خود، کد رهگیری دریافت نمایند.

ماده ۱۷- مؤسسين موظفند پس از اخذ کد رهگیری از سامانه، نسبت به ارسال مدارک اولیه به شرح مندرج در سامانه مذکور به بانک مرکزی اقدام نمایند.

ماده ۱۸- بانک مرکزی پس از بررسی و تأیید اطلاعات و مدارک اولیه، احراز صلاحیت‌ها و دریافت پاسخ مثبت استعلام‌های مربوط، مراتب را حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز کاری جهت ارائه مدارک ثانویه به شرح مندرج در سامانه، به مؤسسين اعلام می‌نماید.

ماده ۱۹- بانک مرکزی پس از تأیید مدارک ثانویه، حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز کاری نسبت به صدور اجازه‌نامه تأسیس اقدام می‌نماید. مؤسسين موظفند حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از صدور اجازه‌نامه تأسیس نسبت به ثبت صندوق در مرجع ثبتی و ارسال مدارک ثبتی به شرح زیر به بانک مرکزی اقدام نمایند. در غیر این صورت اجازه‌نامه تأسیس صادره ابطال می‌شود:

۱۹-۱- اساسنامه صندوق ممهور به مهر بانک مرکزی و مرجع ثبتی؛

۱۹-۲- آگهی ثبت صندوق در مرجع ثبتی؛

۱۹-۳- آگهی ثبت صندوق منتشره در روزنامه رسمی کشور.

تبصره - مهلت مقرر در این ماده برای ثبت صندوق و ارسال مدارک ثبتی به بانک مرکزی، در صورت صلاحدید آن بانک، حداکثر تا سه ماه قابل تمدید می‌باشد.

ماده ۲۰- چنانچه بانک مرکزی قبل از ثبت صندوق در مرجع ثبتی تشخیص دهد متقاضیان تأسیس صندوق، ضوابط و مقررات را رعایت نکرده‌اند، تعهدات خود را انجام نداده‌اند یا اطلاعات نادرست یا گمراه‌کننده ارائه نموده‌اند، می‌تواند نسبت به تعلیق یا ابطال اجازه‌نامه تأسیس اقدام نماید.

فصل چهارم - اجازه‌نامه فعالیت

ماده ۲۱- فعالیت صندوق، صرفاً با اخذ اجازه‌نامه فعالیت از بانک مرکزی و با رعایت شرایط مقرر در این دستورالعمل مجاز می‌باشد.

۱

ماده ۲۲- بانک مرکزی پس از دریافت و تأیید مدارک ثبتی موضوع ماده (۱۹) و احراز استقرار سامانه موضوع ماده (۴۰) دستورالعمل و تمهید دیگر شرایط لازم، ظرف مدت ۱۵ روز کاری نسبت به صدور اجازه نامه فعالیت اقدام می نماید. شروع به فعالیت صندوق پیش از دریافت اجازه نامه فعالیت، ممنوع است.

تبصره ۱- اجازه نامه فعالیت صندوق برای بار اول با مدت اعتبار سه سال صادر می گردد و برای دفعات بعد، در صورت تأیید عملکرد صندوق توسط بانک مرکزی، با مدت اعتبار حداکثر پنج سال برای هر دفعه قابل تمدید می باشد.

تبصره ۲- در صورتی که صندوق ظرف مدت حداکثر سه ماه از تاریخ اخذ اجازه نامه فعالیت از بانک مرکزی، بدون عذر موجه به تشخیص آن بانک، فعالیت خود را شروع نکند، بانک مرکزی رأساً نسبت به ابطال اجازه نامه های تأسیس و فعالیت صندوق اقدام خواهد نمود. در این صورت، به تقاضای مجدد مؤسسين برای تأسیس صندوق، تا مدت سه سال ترتیب اثر نخواهد داد. چنانچه صندوق در مهلت سه ماهه مقرر، به تشخیص بانک مرکزی با عذر موجه فعالیت خود را شروع ننموده باشد، مهلت مزبور حداکثر به مدت یک ماه از سوی آن بانک تمدید خواهد شد.

ماده ۲۳- صندوق پیش از دریافت اجازه نامه فعالیت، مجاز نیست به هیچ وجه از هر عبارت، عنوان و یا اقدامی که تداعی کننده بر خورداری از اجازه نامه و یا نظارت بانک مرکزی باشد، استفاده نماید.

فصل پنجم - فعالیت

ماده ۲۴- صندوق صرفاً در قالب عقد قرض الحسنه به اخذ سپرده و اعطای تسهیلات مبادرت می نماید.

تبصره ۱- افتتاح هر نوع حساب سپرده غیر از حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز، از جمله حساب سپرده قرض الحسنه جاری و حساب سپرده سرمایه گذاری مدت دار و نیز صدور دسته چک، دسته حواله، کارت الکترونیکی و ابزارهای پرداخت مشابه توسط صندوق، ممنوع است.

تبصره ۲- بانک مرکزی می تواند نسبت به تمهید شرایط لازم برای ارائه کارت الکترونیکی به مشتریان توسط صندوق صرفاً از طریق بانک ها اقدام نماید.

ماده ۲۵- منابع صندوق از محل های زیر قابل تأمین می باشد:

۱- ۲۵- سرمایه صندوق؛

۲- ۲۵- سپرده مشتریان شامل «وجوه اداره شده»؛

۳- ۲۵- کارمزد تسهیلات اعطایی؛

۴- ۲۵- سود ناشی از خرید اوراق دولتی؛

۵- ۲۵- کمک های نقدی بلاعوض اشخاص حقیقی و حقوقی؛

۱

۲۵-۶- موقوفات و وصایا؛

۲۵-۷- سایر منابع با پیشنهاد صندوق و تأیید بانک مرکزی.

تبصره ۱- دریافت کمک‌های نقدی و غیرنقدی اشخاص حقیقی و حقوقی، در صورتی که هیچ گونه تعهدی مبنی بر استرداد یا اعطای امتیاز و امثال آن، برعهده صندوق نباشد و با رعایت ضوابط و مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم مجاز است.

تبصره ۲- منوط کردن اعطای قرض الحسنه به پرداخت کمک‌های نقدی و یا غیرنقدی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی ممنوع است.

تبصره ۳- مازاد غیرقابل تخصیص صندوق قابل تقسیم نبوده و باید در صورت‌های مالی صندوق تحت همین عنوان ثبت شود.

ماده ۲۶- مصارف صندوق عبارتند از:

۲۶-۱- ذخیره احتیاطی؛

۲۶-۲- قرض الحسنه اعطایی؛

۲۶-۳- هزینه‌های جاری صندوق؛

۲۶-۴- خرید دارایی‌های ثابت و تجهیزات و ملزومات مورد نیاز صندوق؛

۲۶-۵- خرید اوراق دولتی؛

۲۶-۶- سپرده‌گذاری در حساب قرض الحسنه پس‌انداز و جاری نزد بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی؛

۲۶-۷- سایر مصارف با پیشنهاد صندوق و با تأیید بانک مرکزی.

تبصره ۱- صندوق می‌تواند حداکثر ده درصد منابع خود را در قالب اوراق دولتی نگهداری نماید.

تبصره ۲- صندوق مجاز است در صورت داشتن مازاد غیرقابل تخصیص و انجام تکالیف مربوط به افزایش سرمایه، با تصویب دوسوم اعضای هیأت مدیره و تأیید هیأت امناء، حداکثر تا سقف یک چهارم مازاد غیرقابل تخصیص خود را صرف امور خیریه، عام‌المنفعه و غیر انتفاعی نماید. موارد مصرف نیز باید به تأیید هیأت امناء برسد و در صورت‌های مالی صندوق افشاء شود. انجام مصارف موضوع این ماده برای صندوق‌هایی که چنین اقداماتی در اساسنامه آن‌ها پیش‌بینی نشده، مجاز نیست.

ماده ۲۷- صندوق موظف است معادل پنج درصد از منابع خود را نزد بانک مرکزی یا بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی تعیین شده توسط بانک مرکزی به عنوان ذخیره احتیاطی در قالب حساب سپرده قرض الحسنه جاری، سپرده‌گذاری نماید.

ماده ۲۸- هزینه‌های جاری صندوق، از محل کارمزد تسهیلات اعطایی، مازاد غیرقابل تخصیص، کمک‌های خیرین، سود ناشی از نگهداری اوراق دولتی و سایر درآمدها تأمین و پرداخت می‌شود.

ماده ۲۹- خرید دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود و سایر تجهیزات و ملزومات برای اداره امور صندوق صرفاً از محل سرمایه صندوق و حداکثر معادل صد درصد سرمایه ثبتی مجاز است.

ماده ۳۰- صندوق موظف است منابع نقدی خود را صرفاً در یک بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی با اخذ مجوز قبلی از بانک مرکزی در قالب قرض‌الحسنه سپرده‌گذاری نماید تا از محل آن نسبت به اعطای قرض‌الحسنه و یا پرداخت سایر هزینه‌ها اقدام کند. سپرده‌گذاری منابع صندوق در قالب سپرده‌سرمایه‌گذاری مدت‌دار ممنوع می‌باشد. نگهداری منابع صندوق در حساب‌های سپرده‌ای که به نام صندوق نیست، ممنوع بوده و به منزله تصرف در اموال عمومی است.

ماده ۳۱- حداکثر مبلغ تسهیلات قرض‌الحسنه قابل پرداخت به هر شخص، برای صندوق‌های کوچک، ۳۰۰ میلیون ریال، صندوق‌های متوسط ۵۰۰ میلیون ریال و صندوق‌های بزرگ، یک میلیارد ریال می‌باشد.

ماده ۳۲- حداکثر مدت بازپرداخت قرض‌الحسنه اعطایی توسط صندوق، ۶۰ ماه است.

ماده ۳۳- حداکثر نرخ کارمزد قرض‌الحسنه اعطایی صندوق توسط بانک مرکزی تعیین و ابلاغ می‌شود.

ماده ۳۴- مشروط نمودن اعطای قرض‌الحسنه به سپرده‌گذاری و گردش حساب به هر نحو، ممنوع است. صندوق می‌تواند بدون تعهد و قرارداد با سپرده‌گذار، جهت استفاده از قرض‌الحسنه اعطایی برای سپرده‌گذاران حق تقدم قائل گردد. در مواردی که سپرده تودیع شده نزد صندوق از نوع «وجوه اداره شده» باشد، سپرده‌گذار می‌تواند افرادی را برای دریافت قرض‌الحسنه به صندوق معرفی کند. در این صورت، ضمانت تسهیلات قرض‌الحسنه پرداختی برعهده سپرده‌گذار بوده و صندوق نسبت به اقساط پرداخت نشده، در مقابل سپرده‌گذار تعهدی نخواهد داشت.

ماده ۳۵- اعطای قرض‌الحسنه توسط صندوق به اعضای هیأت امناء، اعضای هیأت مدیره، مدیرعامل، معاونین مدیرعامل و پدر، مادر، همسر و اولاد آن‌ها ممنوع است.

تبصره - اعطای قرض‌الحسنه توسط صندوق به سایر کارکنان صندوق در چارچوب ضوابط، مقررات و رویه‌های اعطای قرض‌الحسنه به عموم، بلامانع بوده و باید در صورت‌های مالی سالانه صندوق به صورت مستقل درج گردد.

ماده ۳۶- مانده سپرده‌های اخذ شده توسط صندوق در هر زمان نباید از سی برابر مجموع سرمایه ثبت شده صندوق تجاوز نماید. سپرده‌هایی که تحت عنوان «وجوه اداره شده» نزد صندوق تودیع شده باشند، در محاسبه نسبت موضوع این ماده، مستثنی هستند.

تبصره ۱- مانده مجموع سپرده و سایر منابع صندوق نباید از چهار هزار میلیارد ریال تجاوز کند.

۱

تبصره ۲- اخذ سپرده در صندوق صرفاً باید از طریق تراکنش‌های الکترونیکی بانکی انجام پذیرد. دریافت وجه نقد از سپرده‌گذار توسط صندوق ممنوع می‌باشد.

ماده ۳۷- در صورتی که به هر دلیل، مجموع سرمایه ثبتی و مازاد غیرقابل تخصیص/کسری صندوق از حد سرمایه مقرر در ماده (۱۲) این دستورالعمل کمتر شود، صندوق مکلف است حداکثر ظرف مدت سه ماه نسبت به تکمیل سرمایه اقدام نماید.

ماده ۳۸- مانده قرض‌الحسنه اعطایی صندوق در هر زمان نباید از هشتاد و پنج درصد سپرده‌های تودیع شده نزد صندوق تجاوز نماید.

ماده ۳۹- بانک مرکزی در صورت مواجهه صندوق با کسری نقدینگی، از محل سپرده صندوق موضوع ماده (۲۷) نسبت به بازپرداخت سپرده‌های صندوق در چارچوب ضوابطی که بانک مرکزی ابلاغ می‌کند، اقدام می‌نماید. در صورت عدم تکافوی منابع صندوق نزد بانک مرکزی و یا بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی تعیین شده توسط بانک مرکزی برای بازپرداخت بدهی‌های صندوق، بانک مرکزی تعهدی برای تأدیه مطالبات بستانکاران صندوق ندارد.

تبصره ۱- تأمین کسری منابع صندوق از محل منابع بانک مرکزی ممنوع است.

تبصره ۲- هیأت امناء صندوق موظف به تأمین کسری منابع می‌باشد.

تبصره ۳- بانک مرکزی موظف است نسبت به اطلاع‌رسانی مفاد این بند از طریق درج در اجازه‌نامه فعالیت صندوق یا به طرق مقتضی دیگر اقدام کند.

ماده ۴۰- صندوق مکلف است ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل نسبت به استقرار سامانه برخط و متمرکز عملیاتی و نظارتی در چارچوبی که بانک مرکزی تعیین می‌کند، اقدام نماید. تمامی عملیات صندوق باید از طریق سامانه مزبور به انجام برسد.

ماده ۴۱- صندوق مکلف است دسترسی برخط بانک مرکزی به اطلاعات موجود در سامانه موضوع ماده (۴۰) را فراهم کند.

ماده ۴۲- صندوق موظف است تمامی عملیات و اسناد خود را بر اساس استانداردهای حسابداری و همچنین ضوابطی که توسط بانک مرکزی ابلاغ می‌شود، اجرا و ثبت نماید.

ماده ۴۳- انجام اقدامات زیر توسط صندوق ممنوع است:

۴۳-۱- ارائه خدمات پایه به صورت غیرحضوری؛

۴۳-۲- ارائه خدمات اینترنتی نظیر درگاه پرداخت اینترنتی، درگاه پرداخت موبایلی و برنامه؛

۴۳-۳- انجام قرعه‌کشی و اعطای جایزه به سپرده‌گذاران صندوق؛

۱

۴۳-۴- وصول چک اشخاص حقیقی و حقوقی؛

۴۳-۵- افتتاح حساب قرض الحسنه پس انداز و جاری ارزی؛

۴۳-۶- ایجاد هرگونه باجه، دفتر مستقل و موارد مشابه؛

۴۳-۷- انجام هرگونه تبلیغات توسط صندوق مغایر با مفاد «آیین نامه تبلیغات در حوزه پولی و بانکی کشور» موضوع

مصوبه شماره ۱۳۲۳۴۶/ت/۵۴۶۶۵ ه مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۵ هیأت وزیران.

ماده ۴۴- استفاده از پایانه فروشگاهی در صندوق منوط به تحقق شرایط زیر است:

۴۴-۱- پایانه فروشگاهی به نام صندوق باشد.

۴۴-۲- حساب سپرده متصل به پایانه فروشگاهی به نام صندوق باشد.

۴۴-۳- برای پایانه فروشگاهی مربوط پرونده مالیاتی فعال وجود داشته باشد.

۴۴-۴- پایانه فروشگاهی فقط از نوع ثابت باشد.

تبصره- استفاده از پایانه فروشگاهی خارج از محل صندوق، اکیداً ممنوع است

فصل ششم- نظارت

ماده ۴۵- صندوق موظف است حسب درخواست بانک مرکزی کلیه اطلاعات و اسناد مورد نیاز و نیز صورتهای مالی

خود را همراه با یادداشت های پیوست، به بانک مرکزی ارائه دهد.

ماده ۴۶- بانک مرکزی در هر زمان که لازم بداند، می تواند بازرسان خود را جهت رسیدگی به عملیات و حساب های

صندوق اعزام نماید. مدیران صندوق ملزم به همکاری با بازرسان بانک مرکزی بوده و باید تمامی اسناد، مدارک

و دفاتر خود را جهت رسیدگی به آنها ارائه نمایند.

ماده ۴۷- صندوق بزرگ موظف به تعیین حسابرس مستقل و بازرس قانونی از میان فهرست مؤسسات حسابرسی عضو

جامعه حسابداران رسمی ایران و مورد تأیید بانک مرکزی می باشد.

ماده ۴۸- صندوق بزرگ موظف است گزارش بازرس قانونی و صورتهای مالی سالیانه حسابرسی شده توسط

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران و مورد تأیید بانک مرکزی را پس از تصویب در

هیأت امنا حداکثر تا پایان تیرماه سال بعد به بانک مرکزی ارائه نماید.

ماده ۴۹- صندوق متوسط و کوچک موظف است حسب تشخیص بانک مرکزی و به هزینه آن بانک، صورتهای مالی

سالیانه حسابرسی شده توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران و مورد تأیید بانک

مرکزی را پس از تصویب در هیأت امنا حداکثر تا پایان تیرماه سال بعد به بانک مرکزی ارائه نماید.

ماده ۵۰- در صورت وقوع هر یک از موارد زیر توسط صندوق، بانک مرکزی می تواند حسب مورد نسبت به صدور اخطار

کتبی با قید مهلت جهت انجام اقدامات اصلاحی، لغو تأییدیه صلاحیت حرفه ای هر یک از اعضای هیأت مدیره و

یا مدیرعامل، ممنوع ساختن برخی یا تمامی فعالیت‌های صندوق، حل و فصل مالی صندوق، ابطال اجازه‌نامه فعالیت و یا سایر اقدامات ذی‌ربط در چارچوب قانون و مصوبات شورای پول و اعتبار، مبادرت نماید؛

۵۰-۱- تخطی از مفاد این دستورالعمل، قوانین و مقررات ذی‌ربط، مفاد اساسنامه، دستورات ابلاغی بانک مرکزی به صندوق و همچنین تعهدنامه‌های ارائه شده؛

۵۰-۲- عدم رعایت حدود احتیاطی و نسبت‌های مقرر در این دستورالعمل؛

۵۰-۳- عدم رعایت قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم؛

۵۰-۴- عدم پرداخت بدهی‌های صندوق به مشتریان؛

۵۰-۵- عدم ارائه اطلاعات و یا ارائه اطلاعات نادرست یا گمراه‌کننده از سوی مؤسسين، اعضای هیأت امناء، اعضای هیأت مدیره، مدیرعامل، معاونین مدیرعامل و کارکنان صندوق به بانک مرکزی.

ماده ۵۱- در صورت لغو تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای هر یک از اعضای هیأت مدیره و یا مدیرعامل صندوق، اشخاص مزبور در مدت مقرر از سوی بانک مرکزی نمی‌توانند در دوره تعیین شده در حکم مذکور، به عنوان عضو هیأت امناء، عضو هیأت مدیره، مدیرعامل و یا مؤسس هیچ یک از بانک‌ها، مؤسسات اعتباری غیربانکی و سایر صندوق‌ها و سایر مؤسسات پولی غیربانکی تعیین شوند.

ماده ۵۲- در صورت ابطال اجازه‌نامه تأسیس و فعالیت صندوق، هیأت امنای صندوق باید ظرف مدتی که توسط بانک مرکزی ابلاغ می‌شود، نسبت به انحلال و تصفیه صندوق اقدام نماید.

ماده ۵۳- صندوق موظف است قوانین و مقررات ناظر بر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم مصوب هیأت وزیران، شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم و سایر مراجع ذی‌صلاح، ابلاغی از سوی بانک مرکزی را رعایت نماید.

فصل هفتم - سایر موارد

ماده ۵۴- اجازه‌نامه‌های تأسیس و فعالیت صندوق، قابل انتقال به غیر نیست.

ماده ۵۵- محل فعالیت صندوق باید مورد تأیید نیروی انتظامی باشد؛ در غیر این صورت، باید مطابق ماده (۵۶) عمل شود.

تبصره- جابجایی محل صندوق پس از اخذ مجوز از بانک مرکزی صرفاً در شهر محل فعالیت مندرج در اساسنامه صندوق امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۵۶- در صورتی که تأییدیه نیروی انتظامی برای محل فعالیت صندوق اخذ نگردد، اعضای هیأت مؤسس و هیأت امنای صندوق موظف به ارایه تعهد محضری مبنی بر تقبل مسئولیت جبران هرگونه ضرر و زیان وارده به اموال سپرده‌گذاران ناشی از مشکلات امنیتی صندوق از جمله سرقت می‌باشند.

۱

ماده ۵۷- بانک مرکزی موظف است ضوابط ناظر بر حل و فصل مالی و انحلال و تصفیه صندوق را ظرف مدت سه ماه تدوین و برای تصویب به شورای پول و اعتبار ارایه نماید.

ماده ۵۸- بانک مرکزی مجاز است در انجام برخی از امور نظارت بر صندوق‌ها از همکاری تشکله‌ها و مؤسسات اعتباری، در چارچوب تفاهم‌نامه‌های منعقد شده استفاده نماید. همکاری‌های مزبور نافی مسئولیت‌های نظارتی بانک مرکزی در قبال صندوق‌های قرض‌الحسنه نمی‌باشد. تشکله‌ها و مؤسسات مزبور مکلف به انتشار گزارش عملکرد خود در مقاطع فصلی هستند.

ماده ۵۹- صندوق در مواردی که در این دستورالعمل ذکر نشده است تابع قوانین و مقررات جاری از جمله قانون پولی و بانکی کشور، قانون عملیات بانکی بدون ربا، قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی، قانون تجارت، قوانین مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، مصوبات شورای پول و اعتبار، مقررات، بخشنامه‌ها و دستورات ابلاغی بانک مرکزی و سایر قوانین و مقررات موضوعه می‌باشد.

ماده ۶۰- فعالیت‌های قرض‌الحسنه مردمی که بدون داشتن شخصیت حقوقی و به صورت محدود و غیررسمی توسط جمع‌های خانوادگی، مساجد و مانند آن، بدون استفاده از عنوان خاص، تابلو، سربرگ، پایگاه اینترنتی و هرگونه نماد یا ابزار دیگری که سپرده‌گیری از عموم را تداعی یا تبلیغ کند، انجام می‌شود، در شمول این دستورالعمل نمی‌باشد.

ماده ۶۱- صندوق‌های چند شعبه‌ای و صندوق‌هایی که مجموع سپرده و سایر منابع آن‌ها از رقم تعیین شده در تبصره (۱) ماده (۳۶) بیشتر باشد، باید مطابق ضوابط خاص خود ابلاغی توسط بانک مرکزی فعالیت نمایند.

تبصره- صندوق‌هایی که قبل از تاریخ تصویب این دستورالعمل به فعالیت اشتغال داشته‌اند و مجموع سپرده و سایر منابع آنها از رقم تعیین شده در تبصره (۱) ماده (۳۶) بیشتر می‌باشد، مشمول حکم مقرر در این ماده می‌باشند.

ماده ۶۲- صندوق‌های تک شعبه‌ای که قبل از تصویب این دستورالعمل تأسیس شده و به فعالیت اشتغال داشته‌اند، باید ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب این دستورالعمل، شرایط خود را با مفاد این دستورالعمل تطبیق دهند. مگر در مواردی که مهلت دیگری برای آنها در مفاد دستورالعمل قید شده باشد.

این دستورالعمل در ۶۲ ماده و ۲۵ تبصره در تاریخ ۱۴۰۱/۰۷/۱۹ به تصویب شورای پول و اعتبار رسید و جایگزین «دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صندوق‌های قرض‌الحسنه» مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۸/۵/۲۰ شورای پول و اعتبار گردید.

۱

